Nedostatek zaměstnanců brzdí české firmy. Se čtyřdenním pracovním týdnem zatím nepočítají

14.5.2024 - | Deloitte Advisory

Nedostatek zaměstnanců zpomaluje růst českých společností, zvyšuje zátěž pro stávající pracovníky a způsobuje firmám růst nákladů na platy a benefity. Ukázalo to šetření společnosti Deloitte v rámci programu Best Managed Companies, který hodnotí kvalitu řízení českých společností. Firmy na situaci reagují většími investicemi do rozvoje a vzdělávání zaměstnanců. Zároveň se snaží co nejvíce zapojovat pracovníky vracející se po rodičovské dovolené, a to i na částečný úvazek. Čtyřdenní pracovní týden je pro ně naopak zatím většinou utopie.

Nedostatek pociťují firmy především u velmi kvalifikovaných zaměstnanců. Více se proto zaměřují na nábor absolventů a jejich rychlé začlenění do pracovního procesu. Přístup nejlépe řízených českých společností zjišťovala poradensko-technologická společnost Deloitte v rámci programu Czech Best Managed Companies (BMC), který hodnotí soukromě vlastněné společnosti dle rozsáhlé mezinárodní metodiky.

Firmy investují do vzdělání zaměstnanců

Nedostatek pracovní síly způsobuje dlouhodobě problémy firmám napříč obory. Namísto růstu a expanze se proto řada z nich potýká s tím, jak udržet stávající zaměstnance a tím i současnou produkci. Kromě toho jim to způsobuje růst nákladů, a to jak v souvislosti s většími platovými požadavky zaměstnanců, tak kvůli větším výdajům na náborové aktivity.

„Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců je skutečnou výzvou, se kterou se potýkáme i my. V době, kdy technologie neustále pokračují a požadavky na zaměstnance se neustále mění, je nalézt a udržet si kvalitní personál stále náročnější. Snažíme se přijímat inovativní přístupy v oblasti náboru a investujeme do rozvoje a péče o naše zaměstnance,“ popisuje Irena Filařová Nucová, personální ředitelka Plaček Pet Products.

Právě rozvíjení vlastních talentů je řešení, které volí nejvíce z dotazovaných společností. Kromě školení a výukových programů kladou důraz také na jejich zapojení přímo do praktického provozu. U nových zaměstnanců, například z řad čerstvých absolventů, se tím snaží co nejrychleji zajistit potřebnou praxi. Některé společnosti se kromě toho snaží spolupracovat přímo se školami či nabízet studentům praxe již během studia.

Některé společnosti se kromě toho snaží situaci na trhu práce řešit s pomocí uplatnění technologií pro větší automatizaci procesů a celkovým zvýšením efektivity provozu. Problémy jim však činí hledání či nahrazování zaměstnanců s vysokou či velmi specifickou kvalifikací.

„Dlouhodobě žádný akutní nedostatek lidí nepozorujeme. Jiná věc je všeobecná nedostupnost velmi kvalifikovaného talentu na pracovním trhu, kterou lze pozorovat i v okolních státech a na západ od nás,“ dodává David Říha, Head of Recruitment společnosti FTMO.

Zkrácené úvazky a dětské skupiny

Nejen kvůli snaze nahradit chybějící pracovní sílu firmy stále více vycházejí vstříc zaměstnancům, kteří se vrací po rodičovské dovolené. Velmi často jim nabízí možnost práce na zkrácený úvazek či zcela individuální flexibilní pracovní podmínky.

„Nejvíce zkrácených úvazků využívají právě maminky a tatínci po návratu z mateřské nebo rodičovské dovolené, případně zkrácený úvazek využívají jako přivýdělek na rodičovské dovolené. Další skupinou, která často využívá zkrácené úvazky, jsou studenti. Jsme přesvědčeni, že vyšší nabídka zkrácených úvazků je cesta, jak lépe propojovat potřeby zaměstnanců a zaměstnavatelů,“ vysvětluje Eliška Čeřovská, PR manažerka společnosti Alza.

S prací na zkrácený úvazek se ovšem firmám pojí vyšší náklady a administrativní zátěž. Řada z nich se v této souvislosti potýká také s obecným nedostatkem míst ve školkách, který rodičům návrat do práce – i na částečný úvazek – komplikuje. Některé společnosti proto pro zaměstnance zřizují dokonce vlastní školky či dětské skupiny.

Čtyřdenní týden zůstává v nedohlednu

Flexibilní pracovní doba či zkrácené úvazky již jsou pro většinu firem standardem. Výjimku tvoří hlavně výrobní společnosti se směnným provozem, které jsou s těmito modely jen obtížně kompatibilní. I tam ale dochází díky implementaci automatizace k vývoji.

Naopak čtyřdenní pracovní týden je podle českých firem stále nedosažitelnou metou. Podle dotázaných firem není v současnosti reálné dosáhnout takového zvýšení efektivity, které by nahradilo pětinový výpadek kapacity.

„My maximálně podporujeme maminky na mateřské a umožnujeme jim, aby neztratily kontakt s kolegy a celou firmou. A těšíme se na jejich návrat. Čtyřdenní pracovní doba je naopak utopie v porovnání s produktivitou. Pojďme se podívat na největší ekonomiky světa a jejich pracovní dobu,“ komentuje Alexandra Kala, CEO společnosti PROFIMED.

Problémem je podle českých firem i to, že by při zavedení zkráceného pracovního týdne nebyly schopné plnit potřeby a požadavky svých klientů. Jedná se proto podle nich spíše o vzdálenou budoucnost.

„České firmy stále více využívají moderní technologie ke zvýšení produktivity. Zásadní byla v této oblasti implementace cloudových řešení, nyní nás čeká ještě větší krok kupředu s nástupem praktických využití AI. V tuto chvíli však české firmy nepočítají s tím, že by jim uplatnění technologií umožnilo zavedení čtyřdenního pracovního týdne. Vnímají je spíše jako způsoby, jak se vyrovnat s konkurenčními tlaky a s nedostatkem zaměstnanců. Do budoucna však právě umělá inteligence může zkrácení pracovního týdne otevřít cestu,“ uzavírá Kateřina Novotná, partnerka v daňovém a právním oddělení společnosti Deloitte.

Průzkum probíhal v dubnu 2024 mezi několika desítkami českých privátně vlastněných firem v rámci programu Czech Best Managed Companies, který oceňuje nejlépe řízené české společnosti. Vyhlášení ocenění BMC 2024 proběhne 16. května 2024 v Praze.

Czech Best Managed Companies

Program Czech Best Managed Companies společnosti Deloitte oceňuje a pomáhá rozvíjet dobře řízené, privátně vlastněné společnosti. Vytváří tak globální platformu, která podporuje mezinárodní spolupráci a sdílení zkušeností předních privátních firem. Best Managed Companies staví na osvědčené globální metodice Deloitte, která hodnotí kvalitu řízení firmy a managementu v klíčových oblastech: strategické směřování, produktivita a inovace, firemní kultura, a struktura řízení a

finanční výkonnost.

https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/nedostatek-zamestnancu-brzdi-ceske-firmy.html